

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)
2006. gada 15. jūnijā *

Lieta C-255/04

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2004. gada 14. jūnijā cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*] un E. Traversa [*E. Traversa*], pārstāvji, kas norādījuši adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Francijas Republiku, ko pārstāv Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. Āre [*A. Hare*], pārstāvji,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — franču.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*] (referents), tiesneši N. Kolnerika [*N. Colneric*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un E. Levits,

ģenerālvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas, izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Prasības pieteikumā Eiropas Kopienų Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka:

- licences izdošanu mākslinieku nodarbinātības aģentūrai, kas ir reģistrēta citā dalībvalstī, padarot atkarīgu no interesēm, kuras ir saistītas ar aģentūras darbību, ņemot vērā vajadzību māksliniekus iekārtot darbā,

- nodarbinātības prezumpciju attiecinot uz mākslinieku, kas ir atzīts par pakalpojumu sniedzēju un ir reģistrēts savā izcelsmes dalībvalstī, kurā viņš parasti sniedz līdzīgus pakalpojumus,

Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 43. un 49. pants.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

- 2 Papildus jautājumam par EKL 49. panta piemērošanu šī lieta ir saistīta arī ar jautājumiem par Kopienu tiesisko regulējumu sociālā nodrošinājuma jomā.
- 3 4. panta 1. punkts Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, [pašnodarbinātajiem] un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kurā ir izdarīti grozījumi un kura ir atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.), un kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 1998. gada 29. jūnija Regulu

(EK) Nr. 1606/98 (OV L 209, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Regula Nr. 1408/71”),
paredz:

“Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

- a) slimības un maternitātes pabalsti;
- b) invaliditātes pabalsti, to skaitā pabalsti, kuru uzdevums ir saglabāt vai uzlabot peļnīspēju;
- c) vecuma pabalsti;
- d) pabalsti apgādnieka zaudējuma gadījumā;
- e) pabalsti ar darbu saistītos nelaimes gadījumos un arodslimību gadījumā;
- f) apbedīšanas pabalsti;
- g) bezdarbnieka pabalsti;
- h) ģimenes pabalsti.”

4 Šis pašas regulas 13. panta 1. punkts nosaka:

“[...] uz personām, kam piemēro šo regulu, attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti. Minētos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu”.

5 Saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 14.a panta 1. punkta a) apakšpunktu “persona, kas parasti strādā kā pašnodarbinātā vienā dalībvalstī un veic darbu citā dalībvalstī, ir pakļauta pirmās dalībvalsts tiesību aktiem ar nosacījumu, ka šāda darba paredzamais ilgums nepārsniedz divpadsmit mēnešus”.

Valsts tiesiskais regulējums

6 Francijas tiesiskais regulējums, par kuru ir runa šajā gadījumā, attiecas, pirmkārt, uz mākslinieku iekārtošanu darbā un, otrkārt, mākslinieka darbību.

Francijas tiesību akti, kas reglamentē mākslinieku iekārtošanu darbā

— Licenču izdošana atkarībā no tirgus vajadzībām

7 Darba kodeksa [*Code du travail*] L. 762-3. pants [1973. gada 2. janvāra likums Nr. 73-4; 1973. gada 3. janvāra *JORF*, 52. lpp.] redakcijā, kas ir piemērojama motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, paredz:

“Dekrēts, kas pieņemts pēc *Conseil d'État* [Valsts padomes] atzinuma saņemšanas, paredz mākslinieku aģenta licences piešķiršanas, atjaunošanas un atsaukšanas nosacījumus.

Šie nosacījumi attiecas uz mākslinieka ētiku, tā darbības veikšanas kārtību un tā interesēm, ņemot vērā nepieciešamību skatuves māksliniekus iekārtot darbā.”

- 8 Darba kodeksa R. 762-6. pants redakcijā, kas ir piemērojama motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, paredz, ka “visi dokumenti un informācija, kas ir saistīta ar ieinteresēto personu personību, morāli un profesionālo darbību, ar īpašiem apstākļiem, kādos tie darbojas vai ir darbojušies kā mākslinieku aģenti, kā arī ar nepieciešamību skatuves māksliniekus iekārtot darbā, tiek paziņoti [darba ministra konsultatīvās] komisijas [kas izveidota saskaņā ar Darba kodeksa R. 762-3. pantu] locekļiem, kuriem ir pienākums ievērot tiem zināmās informācijas konfidencialitāti”.
- 9 Darba kodeksa L. 762-3. pantā pa šo laiku ir izdarīti grozījumi ar 2005. gada 18. janvāra likumu Nr. 2005-32 par programmu izstrādi sociālās kohēzijas nodrošināšanai (2005. gada 19. janvāra *JORF*, 864. lpp.) un tajā vairs nav norādes uz tirgus vajadzībām.

— Prasība izmantot Francijas aģenta starpniecību

- 10 Saskaņā ar Darba kodeksa L. 762-9. pantu redakcijā, kas ir piemērojama motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, “ja vien nepastāv savstarpēja vienošanās starp Franciju un attiecīgo valsti, ārzemēs reģistrēti mākslinieku aģenti nevar nodarboties ar skatuves mākslinieku iekārtošanu darbā Francijā, neizmantojot Francijas mākslinieku aģenta starpniecību”.

- 11 Šī norma tika grozīta ar 2001. gada 22. februāra rīkojumu Nr. 2001-177, kas tika izdots Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 43. un 49. panta īstenošanai attiecībā uz mākslinieku aģenta profesiju (2001. gada 24. februāra *JORF*, 3024. lpp.). Kopš šī grozījuma izdārīšanas mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, vairs nav obligāti jāizmanto Francijas aģenta starpniecība, bet tikai atsevišķos gadījumos ir jāsaņem licence.

— Prasība saņemt licenci

- 12 Kopš tika izdots rīkojums Nr. 2001-177, Darba kodeksa L. 762-9. pants paredz, ka “Eiropas Kopienas dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas līguma dalībvalsts [...] mākslinieku aģenti savu darbību Francijā var veikt, tiklīdz viņi ir saņēmuši licenci atbilstoši L. 762-3. pantā paredzētajiem nosacījumiem vai tiklīdz tie uzrāda licenci, kas ir izdota vienā no minētajām valstīm atbilstoši līdzīgiem nosacījumiem”.

— Prasība būt reģistrētam Francijā

- 13 Saskaņā ar Darba kodeksa R. 762-12. pantu redakcijā, kas ir piemērojama motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās:

“Par jebkuru atbildīgās personas iesaistīšanos mākslinieku aģentūrā mākslinieku iekārtošanai darbā viena mēneša laikā licences īpašnieks paziņo tā departamenta vietējam darba un darbaspēka direktoram, kurā atrodas aģentūras juridiskā adrese. [...]”

- 14 Tā paša kodeksa R. 762-13. pants redakcijā, kas ir piemērojama motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, paredz:

“Visas mākslinieku aģentūras katru mēnesi nosūta tā departamenta vietējai darba un darbaspēka direkcijai, kurā atrodas aģentūras juridiskā adrese, statistikas informāciju par veikto iekārtošanu darbā. [..]

[..]”

- 15 Kopš tika pieņemts 2004. gada 8. marta dekrēts Nr. 2004-206 par mākslinieku aģentu darbību, kuru veic Eiropas Kopienas dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts pilsoņi, un ar ko groza Darba kodeksu (otrā daļa: Dekrēti, kas pieņemti pēc *Conseil d'État* atzinuma saņemšanas) (2004. gada 10. marta *JORF*, 4685. lpp.), R. 762-15. un R. 762-17. pants paredz tikai to, ka citas dalībvalsts mākslinieku aģenta iesniegtajos pieteikumos attiecīgā gadījumā ir jāprecizē “to nodaļu vai filiāļu atrašanās vieta, kuras mākslinieku aģents ir paredzējis izveidot Francijā”.

Francijas tiesību akti, kas reglamentē mākslinieka darbību

- 16 Darba kodeksa L. 762-1. pantā, redakcijā, kas ir piemērojama motivētajā atzinumā paredzētā termiņa beigās, ir iekļauta nodarbinātības prezumpcija. Šis pants nosaka:

“Tiek prezumēts, ka jebkurš ligums, ar ko fiziska vai juridiska persona, saņemot par to atlīdzību, nodrošina skatuves mākslinieka piedalīšanos uzvedumā, ir darba ligums,

ja šis mākslinieks ligumā paredzēto darbību neveic apstākļos, kuros ir nepieciešama tā reģistrācija komercreģistrā.

Šī prezumpcija pastāv neatkarīgi no atlīdzības veida un apmēra, kā arī neatkarīgi no tā, kā līguma puses to ir kvalificējušas. To neietekmē arī pierādījumi par to, ka mākslinieks saglabā tiesības brīvi paust savu mākslu, ka viņš ir izmantotā materiāla vai tā daļas īpašnieks vai ka viņš pats izmanto vienu vai vairākas personas tā popularizēšanai, jo viņš pats piedalās izradē.

[..]”

Fakti un pirmstiesas procedūra

- 17 Pēc Francijas Republikai izteiktā lūguma iesniegt apsvērumus Komisija 2000. gada 26. janvārī nosūtīja tai motivētu atzinumu, kurā norādīja, ka dažos aspektos valsts tiesību akti, kas reglamentē mākslinieku iekārtošanu darbā un mākslinieka darbību, tai šķiet nesaderīgi ar EKL 43. un 49. pantu. Tādēļ Komisija aicināja šo dalībvalsti izpildīt pienākumus, kas izriet no EK līguma, divu mēnešu laikā no šī motivētā atzinuma paziņošanas dienas. Tā kā Komisija nebija apmierināta ar atbildi, ko Francijas iestādes sniedza 2000. gada 28. aprīļa vēstulē, un ar paskaidrojumiem, kas tika sniegti 2000. gada 29. decembrī, 2002. gada 13. martā un 2003. gada 20. februārī un 4. septembrī, Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

18 Prasības pieteikuma pamatojumam Komisija izvirza divus iebildumus, kas ir saistīti ar Francijas tiesību aktiem, kuri reglamentē mākslinieku iekārtošanu darbā un mākslinieka darbību, pirmo iebildumu sadalot četrās daļās.

19 Pirmā pamata četrās daļas ir balstītas uz:

- tā Francijas tiesiskā regulējuma nesaderību ar EKL 43. un 49. pantu, kurš bija spēkā motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās un kurā ir iekļauta prasība, ka mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, ir jāizmanto Francijas aģentu starpniecība;

- tā Francijas tiesiskā regulējuma nesaderību ar EKL 49. pantu, kurš bija spēkā motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās un kurā ir iekļauta prasība, ka mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, ir vajadzīga juridiskā adrese vai pastāvīgā adrese Francijā;

- tā Francijas tiesiskā regulējuma nesaderību ar EKL 49. pantu, kurš ir pieņemts pēc motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām un kurā ir iekļauta prasība, ka mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, atsevišķos gadījumos ir jāsaņem Francijas iestāžu izsniegta licence, neņemot vērā apliecinātos dokumentus un garantijas, kuras jau ir iesniegtas izcelsmes dalībvalstī, un

— tā Francijas tiesiskā regulējuma nesaderību ar EKL 49. pantu, kurš bija spēkā motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās un kurā licences izsniegšana mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, ir atkarīga no vajadzībām māksliniekus iekārtot darbā.

- 20 Otrais iebildums ir balstīts uz tā Francijas tiesiskā regulējuma nesaderību ar EKL 49. pantu, kas bija spēkā motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās un kas paredz, ka tiek prezumēts, ka jebkurš līgums, ar kuru fiziska vai juridiska persona, saņemot par to atlīdzību, nodrošina skatuves mākslinieka piedalīšanos uzvedumā, ir darba līgums, ja vien šis tiesiskais regulējums attiecas uz citas dalībvalsts māksliniekiem, kas sniedz pakalpojumus (turpmāk tekstā — “attiecīgā nodarbinātības prezumpcija”).
- 21 Rakstveida procesa gaitā Komisija atteicās no pirmā iebilduma pirmās un otrās daļas.
- 22 Tādējādi, izskatot šo prasību saistībā ar EKL 49. pantu, ir jāpārbauda tikai pirmā iebilduma trešā un ceturtā daļa, kā arī otrais iebildums.

Par pirmā iebilduma trešo daļu, kas attiecas uz prasību atsevišķos gadījumos saņemt Francijas iestāžu izsniegtu licenci, neņemot vērā apliecināšanos dokumentus un garantijas, kuras jau ir iesniegtas izcelsmes dalībvalstī

- 23 Francijas valdība izvirza iebildumu par nepieņemamību, kas ir balstīts uz pretrunām starp prasības pieteikumā norādīto pamatojumu un prasījumiem. Tā uzskata, ka pirmā iebilduma trešā daļa nav minēta prasības pieteikumā norādītajos prasījumos.

- 24 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Statūtu 21. pantu un Reglamenta 38. panta 1. punkta c) apakšpunktu Komisijai atbilstoši EKL 226. pantam iesniegtā prasības pieteikumā izvirzītajos prasījumos ir jānorāda konkrēti iebildumi, par kuriem Tiesai tiek lūgts lemt (šajā sakarā skat. 1990. gada 13. decembra spriedumu lietā C-347/88 Komisija/Griekija, *Recueil*, I-4747. lpp., 28. punkts, un 1992. gada 31. marta spriedumu lietā C-52/90 Komisija/Dānija, *Recueil*, I-2187. lpp., 17. punkts). Šiem prasījumiem ir jābūt formulētiem nepārprotami, lai izvairītos no tā, ka Tiesa pārsniedz prasījuma robežas vai arī nelemj par kādu iebildumu (šajā sakarā skat. 1962. gada 14. decembra spriedumu apvienotajās lietās 46/59 un 47/59 *Meroni/Augstā iestāde*, *Recueil*, 783. lpp., 801. lpp., un 2003. gada 20. novembra spriedumu lietā C-296/01 Komisija/Francijs, *Recueil*, I-13909. lpp., 121. punkts).
- 25 Šajā gadījumā ir jāsecina, ka, lai arī Komisija attiecīgo iebildumu ir minējusi prasības pieteikuma pamatojumā, tā šo iebildumu nav iekļāvusi prasījumos. Tā kā šis iebildums nav iekļauts prasības pieteikumā izteiktajos iebildumos, tas ir jāuzskata par nepieņemamu.
- 26 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, pirmā iebilduma trešā daļa ir nepieņemama.

Par pirmā iebilduma ceturto daļu, kas attiecas uz licences izsniegšanu atkarībā no tirgus vajadzībām

Lietas dalībnieku argumenti

- 27 Komisija uzsver, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā licences izsniegšana citā dalībvalstī reģistrētiem mākslinieku aģentiem ir atkarīga no vajadzības māksliniekus iekārtot darbā, ir prettiesisks šķērslis EKL 49. pantā paredzētajai pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

28 Francijas valdība atzīst, ka pastāv Komisijas norādītais šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kas ir jānodrošina mākslinieku aģentiem, kuri ir reģistrēti citā dalībvalstī, bet precizē, ka attiecīgajā normā pa šo laiku ir izdarīti grozījumi ar likumu Nr. 2005-32.

Tiesas vērtējums

29 Šajā sakarā, kā turklāt atzīst Francijas valdība, ir jāsecina tikai tas, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā licences izsniegšana tādas darbības veikšanai kā mākslinieku iekārtošanai darbā ir atkarīga no vajadzības māksliniekus iekārtot darbā, ir šķērslis, jo tā mērķis ir ierobežot pakalpojumu sniedzēju skaitu. Francijas valdība nav norādījusi nevienu apsvērumu, ar kuru varētu pamatot šo šķērslī.

30 Attiecībā uz Francijas valdības argumentu, kas ir balstīts uz grozījumiem tiesību aktos, kuri ir izdarīti pa šo laiku, ir jāatgādina, ka saistībā ar prasību atbilstoši EKL 226. pantam pienākumu neizpildes pastāvēšana ir jānovērtē atkarībā no situācijas dalībvalstī, kāda tā bija motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās (skat. it īpaši 2002. gada 19. marta spriedumu lietā C-13/00 Komisija/Īrija, *Recueil*, I-2943. lpp., 21. punkts).

31 Šajā gadījumā minētā termiņa beigās, proti, 2000. gada 26. martā Francijas tiesiskais regulējums, kurā bija noteikts, ka licences izsniegšana mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, ir atkarīga no vajadzības māksliniekus iekārtot darbā, vēl nebija grozīts.

32 Tā rezultātā ir jāatzīst, ka pirmā pamata ceturtā daļa ir pamatota.

Par otro iebildumu, kas attiecas uz attiecīgo nodarbinātības prezumpciju

Lietas dalībnieku argumenti

- 33 Komisija uzsver, ka attiecīgā nodarbinātības prezumpcija, ko būtu grūti atspēkot, ir šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai, jo, lai novērstu to, ka noslēgtais līgums tiek kvalificēts kā darba līgums, kā rezultātā uz darba ņēmējiem tiktu attiecināta sociālā nodrošinājuma, kā arī apmaksāta atvaļinājuma sistēma, māksliniekiem, kuri ir reģistrēti citā dalībvalstī, ir jāpierāda, ka viņi neveic darbu uz darba līguma pamata, bet tieši pretēji darbojas kā pašnodarbinātie. Šis šķērslis ir nesamērīgs salīdzinājumā ar mērķiem, kas tajā ir izvirzīti.
- 34 Francijas valdība norāda, ka minētā prezumpcija nav šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai un līdz ar to ir viegli atspēkojama. Kopš tika izdots nodarbinātības un solidaritātes ministra [*ministre de l'Emploi et de la Solidarité*] 2001. gada 18. janvāra apkārtraksts *DSS/DACI* Nr. 2001/34, kas attiecas uz Eiropas Kopienu Tiesas judikatūru, kurā ir izskaidroti to tiesību jēdzieni, kas ir iekļauti Regulas (EEK) Nr. 1408/71 14. panta 1. punkta a) apakšpunktā, 14.a panta 1. punkta a) apakšpunktā un 14.c punktā, pietiek tikai iesniegt E 101 veidlapu, lai atceltu nodarbinātības prezumpciju.
- 35 Turklāt šī valdība uzsver, ka attiecīgā nodarbinātības prezumpcija katrā ziņā ir pamatota ar vispārējām interesēm, kas ir saistītas ar mākslinieku sociālo aizsardzību un cīņu pret "slēpto" darbu.

Tiesas vērtējums

- 36 Vispirms ir jāprecizē, ka šī prasība attiecas tikai uz māksliniekiem, kas ir atzīti par pakalpojumu sniedzējiem un kas ir reģistrēti savā izcelsmes dalībvalstī, kurā viņi parasti sniedz līdzīgus pakalpojumus (turpmāk tekstā — “attiecīgie mākslinieki”). Turklāt runa ir par personām, kas savu darbību Francijā veic islaicīgi un neatkarīgi. Lidz ar to šī prasība neattiecas ne uz Francijā reģistrētiem māksliniekiem (šajā sakarā skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-171/02 Komisija/Portugāle, *Recueil*, I-5645. lpp., 24. punkts), ne uz māksliniekiem, kas savu darbību Francijā veic kā algoti darbinieki, proti, kā “darba ņēmēji” Kapienu tiesību nozīmē (šajā sakarā skat. 1996. gada 27. jūnija spriedumu lietā C-107/94 *Asscher*, *Recueil*, I-3089. lpp., 25. punkts). No tā izriet, ka, ceļot šo prasību, Komisija Francijas tiesības apstrīd tikai tiktāl, ciktāl tās attiecas uz māksliniekiem, kas sniedz pakalpojumus un kas ir reģistrēti citā dalībvalstī.
- 37 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 49. pants pieprasa ne tikai novērst jebkādu citā dalībvalstī reģistrēta pakalpojumu sniedzēja diskrimināciju, bet arī atcelt jebkādas ierobežojumus pakalpojumu sniegšanas brīvībai, pat ja šos ierobežojumus vienādi piemēro attiecīgās valsts un citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzējiem, ja tie aizliedz vai traucē citā dalībvalstī reģistrēta pakalpojumu sniedzēja darbību, kurš savā izcelsmes dalībvalstī sniedz līdzīgus pakalpojumus, vai padara to darbību mazāk pievilcīgu (šajā sakarā skat. 1991. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-76/90 *Säger*, *Recueil*, I-4221. lpp., 12. punkts, un 2001. gada 25. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-49/98, C-50/98, no C-52/98 līdz C-54/98 un no C-68/98 līdz C-71/98 *Finalarte* u.c., *Recueil*, I-7831. lpp., 28. punkts). Šī brīvība attiecas gan uz pakalpojumu sniedzēju, gan pakalpojumu saņēmēju (skat. 1984. gada 31. janvāra spriedumu apvienotajās lietās 286/82 un 26/83 *Luisi* un *Carbone*, *Recueil*, 377. lpp., 16. punkts, un 2004. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-262/02 Komisija/Francija, Krājums, I-6569. lpp., 22. punkts).
- 38 Šajā gadījumā ir jāsecina, ka attiecīgā nodarbinātības prezumpcija, neatkarīgi no tā, vai to ir vieglāk vai grūtāk atspēkot, ir šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai EKL 49. panta nozīmē. Pat ja tā tiešā nozīmē neliedz attiecīgajiem māksliniekiem iespēju savu darbību Francijā veikt kā pašnodarbinātajiem, tā viņiem tomēr rada grūtības,

kas var traucēt viņiem darboties kā pakalpojumu sniedzējiem. Lai novērstu to, ka līgums tiek kvalificēts kā darba līgums, kas radītu papildu izmaksas, jo līdz ar to Francijā būtu jāmaksā biedra naudas vai iemaksas, kuras ir jāmaksā saskaņā ar dalību darba ņēmēju sociālā nodrošinājuma sistēmā, kā arī dalību apmaksāta atvaļinājuma sistēmā, viņiem ir jāpierāda, ka viņi darbu neveic saskaņā ar darba līgumu, bet, tieši pretēji, kā pašnodarbinātie. Tādējādi attiecīgā nodarbinātības prezumpcija var, pirmkārt, atturēt attiecīgos māksliniekus sniegt savus pakalpojumus Francijā un, otrkārt, Francijas izrāžu organizatorus pieņemt darbā šādus māksliniekus.

- 39 Šajā sakarā Francijas valdība uzsver, ka attiecīgā nodarbinātības prezumpcija nevar būt šķērslis pakalpojumu sniegšanas brīvībai, jo runa ir par procesuālajiem noteikumiem, kas atbilst efektivitātes principam, kuru paredz Tiesas judikatūra.
- 40 Ja attiecīgā nodarbinātības prezumpcija patiešām tāpat kā visas prezumpcijas ir procesuāla rakstura norma, ir jāsecina, ka judikatūra, uz kuru atsaucas Francijas valdība, automātiski nav piemērojama visām procesuāla rakstura valsts tiesību normām, bet gan attiecas tikai uz procesuālajiem noteikumiem, kas ir saistīti ar tiesā iesniegtām prasībām, kuru mērķis ir nodrošināt to tiesību aizsardzību, ko atbildīgās personas gūst, ņemot vērā Kopienu tiesību tiešo ietekmi (skat. it īpaši 1995. gada 14. decembra spriedumu lietā *C-312/93 Peterbroeck, Recueil*, I-4599. lpp., 12. punkts). Attiecīgās nodarbinātības prezumpcijas mērķis šajā gadījumā nav nodrošināt no Kopienu tiesību aktiem izrietošās tiesības, bet gan tieši pretēji tā rada šķēršļus šādām tiesībām.
- 41 Francijas valdība turklāt apgalvo, ka kopš apkārtraksta *DSS/DACI* Nr. 2001/134 izdošanas pietiek tikai iesniegt E 101 veidlapu, lai atceltu attiecīgo nodarbinātības prezumpciju saistībā ar attiecīgajiem māksliniekiem.

- 42 Pat ja pieņem, ka minētā apkārtraksta rezultātā attiecīgā nodarbinātības prezumpcija faktiski *automātiski* kļūs nepiemērojama māksliniekiem, kas ir iesnieguši veidlapu E 101, ir jāsecina, ka šis apkārtraksts tika izdots 2001. gada 18. janvārī, proti, ilgu laiku pēc motivētajā atzinumā noteiktā termiņa beigām. Līdz ar to šis apkārtraksts katrā ziņā nekādā veidā nevar mainīt vērtējumu, kas ir izklāstīts šī sprieduma 38. punktā.
- 43 Pakalpojumu sniegšanas brīvību tomēr var ierobežot valsts tiesiskais regulējums, kas ir pamatots ar EKL 46. panta 1. punktā minētajiem apsvērumiem kopā ar EKL 55. pantu, vai ar vispārējām interesēm saistītiem apsvērumiem (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2004. gada 13. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 23. punkts), ja vien nepastāv Kopienų tiesiskais regulējums [tiesību aktu] saskaņošanai, kas paredz pasākumus, kuri vajadzīgi, lai nodrošinātu šo interešu aizsardzību (šajā sakarā saistībā ar brīvu preču apriti skat. 1994. gada 5. oktobra spriedumu lietā C-323/93 *Centre d'insémination de la Crespelle, Recueil*, I-5077. lpp., 31. punkts un minētā judikatūra).
- 44 Principā dalībvalstīm ir jāizlemj tas, kādā mērā tās vēlas nodrošināt šādu leģitīmo interešu aizsardzību, kā arī tas, kādā veidā tās vēlas nodrošināt konkrētu aizsardzības līmeni. Dalībvalstis tomēr to var darīt tikai saskaņā ar Līgumā paredzētajiem ierobežojumiem un it īpaši ievērojot samērīguma principu, saskaņā ar kuru veiktajiem pasākumiem ir jābūt piemērotiem, lai nodrošinātu konkrētā mērķa sasniegšanu, un tie nedrīkst būt nesamērīgi ar to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai (skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Säger*, 15. punkts, un 2004. gada 13. jūlija spriedumu lietā Komisija/Francija, 24. punkts).
- 45 Līdz ar to, lai novērtētu otrā Komisijas izvirzītā iebilduma pamatotību, šajā gadījumā ir jāpārbauda, vai attiecīgā nodarbinātības prezumpcija, kas nozīmē to, ka uz darba ņēmējiem attiecas sociālā nodrošinājuma sistēma, kā arī apmaksāta atvaļinājuma sistēma, ir pamatota, ņemot vērā vienu no šī sprieduma 43. punktā minētajiem

apsvērumiem, un vai šis pasākums ir samērīgs ar izvirzītajiem mērķiem, vai arī pastāv Kopienu tiesību akti saskaņošanas jomā, kas nepieļauj šādu pamatojumu.

- 46 Francijas valdība šajā sakarā uzsver, ka minēto prezumpciju pamato divas ar sabiedrības interesēm saistības prasības, proti, pirmkārt, attiecīgo mākslinieku sociālā aizsardzība un, otrkārt, cīņa pret "slēpto" darbu.
- 47 Attiecībā, pirmkārt, uz konkrēto mākslinieku sociālo aizsardzību netiek skaidri izslēgta iespēja, ka tāpat kā darba ņēmējiem arī pašnodarbinātajiem, piemēram, pakalpojumu sniedzējiem, var būt nepieciešami īpaši pasākumi, lai nodrošinātu zināmu sociālo aizsardzību (šajā sakarā saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību skat. 1996. gada 15. februāra spriedumu lietā *C-53/95 Kemmler, Recueil*, I-703. lpp., 13. punkts). Tādējādi pakalpojumu sniedzēju sociālā aizsardzība principā var būt saistīta ar primāriem vispārējo interešu iemesliem, kas var pamatot pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežošanu.
- 48 Tomēr attiecībā, pirmkārt, uz sociālā nodrošinājuma garantiju ir jāatgādina, ka īpašs jautājums, kas ir reglamentēts tiesību aktos, kuri ir piemērojami minēto pakalpojumu sniedzēju sociālā nodrošinājuma jomā, ir koordinējams Kopienu limenī. No Regulas Nr. 1408/71 13. panta 1. punkta kopā ar šīs pašas regulas 4. panta un 14.a panta 1. punkta a) apakšpunkta izriet, ka uz personām, kas kādas dalībvalsts teritorijā parasti darbojas kā pašnodarbinātie un kas īslaicīgi veic darbu citā dalībvalstī, joprojām attiecas pirmās minētās dalībvalsts tiesību akti. Saskaņā ar sistēmu, kas ir ieviesta ar minēto regulu, uz attiecīgajiem māksliniekiem attiecas to izcelsmes dalībvalsts sociālais nodrošinājums, nevis galamērķa dalībvalsts sociālais nodrošinājums, kas sniedz tiem aizsardzību, ko viņi turklāt var pierādīt ar apliecību, kuru sauc par "apliecību E 101" (šajā sakarā skat. 2000. gada 30. marta spriedumu lietā *C-178/97 Banks u.c., Recueil*, I-2005. lpp., 33. un 34. punkts).

- 49 Šajos apstākļos Francijas Republikai nav pamata minētajiem māksliniekiem piemērot savu attiecīgo sociālā nodrošinājuma sistēmu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Banks* u.c., 41. un 42. punkts).
- 50 Attiecībā uz tiesībām uz apmaksātu atvaļinājumu ir jānorāda, ka Padomes 1993. gada 23. novembra Direktīva 93/104/EK par dažiem darba laika organizācijas aspektiem (OV L 307, 18. lpp.) paredz normas, kas attiecas uz apmaksātu atvaļinājumu. Šīs normas tomēr attiecas tikai uz darba ņēmējiem, nevis pakalpojumu sniedzējiem.
- 51 Kaut arī jautājums par apmaksātu atvaļinājumu attiecīgajiem māksliniekiem nav saskaņots Kopieniu līmenī un kaut arī Francijas Republika tādējādi principā saglabā iespēju paredzēt šādu aizsardzību, tomēr ir jāsecina, ka pakalpojumu sniedzēju tiesības uz apmaksātu atvaļinājumu (kas noteiktas netieši ar nodarbinātības prezumpcijas palīdzību vai arī tieši) ir grūti saskaņot ar pašnodarbinātības koncepciju. Tiesības uz darba devēja apmaksātu atvaļinājumu ir viena no vissvarīgākajām priekšrocībām un algota darba pazīmēm. Savukārt darbību pašnodarbinātas personas statusā raksturo tieši šādu tiesību uz apmaksātu atvaļinājumu neesamība.
- 52 Attiecībā, otrkārt, uz mērķi cīnīties pret "slēpto" darbu ir jāsecina, ka tikai tas apstāklis, ka māksliniekus parasti neregulāri un uz īsu laika posmu nodarbina dažādi izrāžu organizatori, nevar būt pamats tam, lai rastos vispārīgas aizdomas par "slēpto" darbu. Tā tas vēl jo vairāk ir tāpēc, ka attiecīgie mākslinieki tiek atzīti par pakalpojumu sniedzējiem, kas ir reģistrēti savā izcelsmes valstī, kurā viņi parasti sniedz līdzīgus pakalpojumus.

53 Šajos apstākļos, kā iesaka Komisija, pietiek izveidot *a posteriori* kontroles sistēmu, ko papildina preventīvi sodi, lai novērstu un identificētu atsevišķus gadījumus, kuros ir izmantots nepatiess amatiera vai brīvprātīgā statuss, lai efektīvi cīnītos pret "slēpto" darbu.

54 Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, ir jāatzīst, ka otrais iebildums ir pamatots.

55 Tā rezultātā ir jāsecina, ka:

- nosakot, ka licences izdošana mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, ir atkarīga no vajadzības māksliniekus iekārtot darbā, un
- nodarbinātības prezumpciju attiecinot uz māksliniekiem, kas ir atzīti par pakalpojumu sniedzējiem un kas ir reģistrēti savā izcelsmes dalībvalstī, kurā viņi parasti sniedz līdzīgus pakalpojumus,

Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 49. pants.

Par tiesāšanās izdevumiem

56 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 3. punktam, ja abiem lietas dalībniekiem spiedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tā kā lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, tie sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) — **nosakot, ka licences izdošana mākslinieku aģentiem, kas ir reģistrēti citā dalībvalstī, ir atkarīga no vajadzības māksliniekus iekārtot darbā, un**

— **nodarbinātības prezumpciju attiecinot uz māksliniekiem, kas ir atzīti par pakalpojumu sniedzējiem un kas ir reģistrēti savā izcelsmes dalībvalstī, kurā viņi parasti sniedz līdzīgus pakalpojumus,**

Francijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 49. pants;

- 2) **pārējā daļā prasību noraidīt;**
- 3) **Eiropas Kopienu Komisija un Francijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.**

[Paraksti]